

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXXIII. Factum legitimè retractari non debet, licet casus postea
eveniat, à quo non potuit inchoari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

R. Quando ipsius personæ opus à lege determinatur, & excluditur alienum, non est præsentis Regulæ locus: ut possimus dicere. *Quod quis per alium facit, &c.* Cujus rei exempla in civilibus, & spiritualibus plurima sunt, ut ex dictis liquet. In illis etiam ubi non excluditur substitutio, consultus, & ad meritum utilius est suo apte ingenio, & exercitio actionem perficere. Quod eleganter S. Chrysostr. explicat. in hom. citat.

Quod dispensatio, &c. Effice ut tu tuarum rerum dispensator sis. Sanctè, piè, & justè faciunt, qui per alios infirmos visitant, nudes vestiunt, esurientes pascent, captivos consolantur: sed majora illi præmia consequuntur, qui hæc ipsi faciunt, cum possunt, id quod ex historia evangelica de Regula, qui ipse ad dominum venit, & illo, qui alium ad eum misit, apparet.

REGVLA LXXIII.

Factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, à quo non potuit inchoari.

I. Eodem sensu dicitur, Non tollit factum, quod impedit faciendum. *l. in ambiguis. §. Non est novum. ff. de Re. Jur. l. si servum quis. §. ult. de acquir. hered.* Exempla non desunt, uti nec exceptiones. 1. Si matrimonium contrahit, quis dum sanæ mentis est, si superveniat amentia, non retractat illud, aut dissolvit. *l. Patre furioso. ff. Qui sunt sui, vel alieni iuris.* Idem dicendum, si superveniat affinitas, vel cognatio spiritualis. *c. penult. & ult. de eo, qui cognovit consanguineam.* 2. Non vitiatur testamentum furiosi, qui cum sibi constaret, illud condidit. *l. Is cui. ff. de testamentis.* 3. Præsentatus ad ecclesiam à legitimo patrono, non remouetur, licet jure patronatus postea spoliatur patronus. *c. Consultationib. de iur. patronatus.* 4. Si causa committatur Canonico, qui postmodum Canonicus esse desinat, non perit propterea com-

missio ejusdem. *Bald. ad l. Generaliter. C. de ep. & cler. §. Iudex datus, in officio suo persistit, quamvis mente excidat, quia nimirum ab initio legitime institutus fuit juxta hanc Regulam.*

II. Amplia 1. Ut valeat etiam in eo, quod ab actu illo legitime facto pendet. Nam sicuti legitime initum matrimonium non vitiatur à superveniente impedimento, ratione cujus inchoari non potuisset, ita nec patria potestas cessat, nec commodum acquisitionis eorum, quæ filius acquirit: sed hæc omnia patri manent, sicuti prius erant. *l. furioso patre. ff. de his, qui sunt sui, vel al. iur.*

Amplia 2. Quamvis causa actus legitime facti cesset per casum supervenientem. Nam si post donationem liberi nascantur donatori, legitime facta donatio non revocatur; neque iisdem mortuis retractatur. *l. si unquam. C. de*

revoc.

reuo. dom. Item si mater liberorum tutelam semel amiserit propter secundas nuptias, non redit ad eandem, licet secundum matrimonii vir è vivis decedat. *Auth. Ut matri, & avia. C. quando mulier officio tut. fungatur.*

Amplia 3. Ad actum, qui in se non est consummatus, & perfectus, sed pro perfecto habetur jure aliquo singulari. Unde si argentum testamento legatum sit, & quoad formam sit inceptum tantum, ex superveniente casu, quo per rerum naturam pro perfecto haberi nequeat, legatum nihilominus manebit. *l. Etsi non sint. ff. de aur. & arg. legato. v. Bartol. in l. §. Etsi placeat. ff. de iis, qui sunt sui. Burat. decis. 106. n. 11. Covarr. in c. Quavis pactum. part. 2. §. 1. n. 7. Tiracuell. Tract. C. ffante causa. limit. 12. n. 15. Decium in Reg. 1. C. 85. §. Non est novum.*

III. Obj. 1. Qui ad prælaturam ecclesiasticam legitime electus est, si ante confirmationem orta lite de calumnia juret, & postea duas contrarias positiones objectionibus oppositis præstet, tanquam perjurus ab electione & beneficio dejicitur. *c. fin. de iureiur. in 6. ergo retractatur*, quod legitime factum erat, ex casu superveniente, à quo non poterat inchoari. Neque enim si perjurium antecessisset, eligi poterat.

R. Per *quis* factum legitimum retractari ex casu superveniente in odium ejus, cujus culpa calus evenit. Is enim cum poena dignus sit, non honore, hujus regulæ beneficio se juvare nequit: & publicus ecclesiæ favor postulat, impuros & nefarios pastores magno a-

liorum scandalonon toferari. Sed hujus responsi vis major est, quam expediat. Nam si propter delictum, retractari potest aut debet, quod legitime factum est, cur beneficio suo non privatur statim concubinarius, cur animarum cura relinquatur illi, qui scandalosè vivit: cur non privatur hæreditate, vel legato, qui illo per luxum abutitur?

Dicendum igitur in casu proposito non retractari electionem legitime factam, sed propter perjurii crimen justè negari confirmationem, quæ quasi sigillum electionis est, sine quo nullum effectum electio habet.

Obj. 2. Si qua res utiliter in stipulationem deducta sit, postea verò cultui divino addicatur, & sacra fiat, à quo casu inchoari stipulatio non potuit, obligatio extinguitur, adeoque retractatur, quod factum legitime erat.

R. Quamdiu res promissa, & nondum tradita est, jus imperfectum habet stipulatus, & mutationi subjacet. Si ergo vel pereat interim, vel alteri tradatur, vel per consecrationem de genere in genus transeat, jus illud inchoatum non perficitur, nec effectus consequitur expectatus. Nihil igitur tunc retractatur, quia non tam aliquid tractatum, quàm inchoatum fuit.

Obj. 3. Multa legum testimonia Regulæ huic directè contraria reperiuntur, quibus nihil in toto iure incertius, & magis perplexum esse *Perckius* ait. Nobis tamen nihil obesse pot-

possunt, quinon Imperatorum, sed Pontificum placita & decreta complectimur. Itaque si cum Regula nostra non concordant, pro non dictis habemus, & juris profani studiosis commendamus. *V. Surd. Consil. 12 §. n. 11. Iean. Bapt. Costa. de facti scien. & ignor Vinc. Ca roc. decis. 58 n. 13. Barbosa. Axiom. 93.*

REGULA LXXIV.

Quod alicui gratiosè conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum.

I. **A** Particulari ductam consequen iam claudicare jam adolecentes norunt, qui in primo limine dialectices consistunt: sit nihilominus, nescio quo corrupti appetitus impetu, ut cum Martha contra Mariæ quietem conqueramur, nihil aliud audituri, quam *turbaris nimium*. Soli Iosepho polymita convenit, solius Davidis in medio fratrum suorum regalis unctio est. Nec alia exempla desunt nobis. 1. Si speciali privilegio, ait *Peckius*, Regi nostro indultum sit, ut electioni Prælati se se admiscere, eidemque interesse possit, ne fortè seditio aliqua oriatur, hoc ab aliis regibus, & principibus in exemplum trahi non debet. 2. Quod *Zacharias pontifex* confirmat, scribens Bonifacio Moguntino Archiepiscopo. Ea hora, inquit, qua te de præsentis sæculo migraturum cognoveris, præsentibus cunctis tibi successorem designa, ut huc veniat ordinandus. Hoc nulli concedi alii patimur, quod tibi charitate cogente largiri censuimus. *c. Petisti 7 q. 1. 3.* Si ex gratia speciali Pontifex alicui concessit, ut possit habere plura beneficia curata, vel per procuratorem visitationem facere, vel absque residentia percipere omnes redditus beneficii, hoc ab aliis trahi non debet in exemplum, sed jus commune servari, quod est per omnia supradictis contrarium. Item si concessit alicui, quod non teneatur subire munera publica, vel solvere decimas, quia fortè in aliqua re prosperè, ac virtuosè se gessit, hoc similiter trahi non debet in exemplum sed jus commune servari. Et hoc est quod vult regula, probaturque *ff. de Constitut. l. 1. v. si plane ex his & c. de Decur. l. Neque Dorotheum. & l. Nullus lib. 10. & de ep. & cler. l. quomam. Ita Dynus.*

II. Ratio verò manifesta est. Privilegia, & dispensationes non conceduntur absque prævia causæ discussione. *Gloss. recepta in c. Requiritur. §. Nisi rigor. l. q. 7. & ius singulare constituunt. l. in singulare. ff. de legib.* Vnde sequitur, iudicium, & decisionem superioris non nisi ad præsentem casum respicere, & satisfacere illi solum, qui hic, & nunc petit exemptionem. Cum ergo per eiusmodi concessionem non commune jus, sed particulare, seu singulare constituatur, regulæ nostræ observantia necessaria est, ut non trahatur in exemplum seu